

ACTA GEOGRAPHICA LODZIENSIA – W 75-LECIE ISTNIENIA CZASOPISMA

Acta Geographica Lodziensia – on the journal's 75th anniversary

DANUTA DZIEDUSZYŃSKA¹ , JACEK FORYSIAK¹

Zarys treści. W 2023 roku przypada 75-lecie istnienia *Acta Geographica Lodziensia*. Jubileusz stał się okazją do przedstawienia zmian jakie zaszły w profilu czasopisma w ujęciu historycznym. Szczególną uwagę poświęcono ostatniemu dziesięcioleciu, kiedy zaszły zmiany w schemacie prac redakcyjnych. Spowodowały konieczność dostosowywania porządku wydawniczego do rozwoju internetowych kanałów komunikacji, wymogów indeksacji oraz pozycją czasopisma mierzoną obecnością w bazach referencyjnych, w tym w bazie SCOPUS. Ostatnie lata to odejście od dominacji tomów monograficznych na rzecz zbiorowych, tematyką wykraczającą poza ramy regionalne.

Słowa kluczowe: profil tematyczny AGL, indeksacja czasopism, parametry bibliometryczne

Abstract. In 2023, *Acta Geographica Lodziensia* will celebrate its 75th anniversary. The anniversary has been taken as an opportunity to present a historical account of how the journal's profile has changed over the years. Particular attention was paid to the last decade, when there were changes in the pattern of editorial work. They resulted in the need to adapt the publishing sequence to the development of online communication channels, indexation requirements and the journal's position as measured by its presence in reference databases, including the SCOPUS database. Recent years have seen a shift from the dominance of monographic volumes to collective ones, with topics that go beyond the regional framework.

Key words: AGL thematic profile, journal indexation, bibliometric parameters

Acta Geographica Lodziensia należy do grona najstarszych czasopism o profilu geograficznym w Polsce. Pierwszy numer ukazał się w 1948 roku, z tym, że do roku 1962 (nr 10) ukazywało się ono pod tytułem *Acta Geographica Universitatis Lodziensis*. Niniejszy, jubileuszowy tom, wydawany

w 75-lecie istnienia jest 113 z kolei numerem pisma. Poprzez osobę założyciela i jego pierwszego Redaktora, Profesora Jana Dylika, jak również pierwszych zespołów redakcyjnych, AGL instytucjonalnie było i jest nadal związane z Łódzkim Towarzystwem Naukowym oraz Uniwersytetem

¹ Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk Geograficznych, Katedra Geologii i Geomorfologii, ul. Narutowicza 88, 90-139 Łódź; e-mail: danuta.dzieduszynska@geo.uni.lodz.pl, ORCID: 0000-0002-2284-2183; jacek.forysiak@geo.uni.lodz.pl, ORCID: 0000-0002-0084-4436

Łódzkim, natomiast zespół redakcyjny miał i nadal ma swoją siedzibę przy jednostkach geomorfologicznych uczelni.

W 75-letniej historii istnienia czasopisma polityka kolejnych redaktorów zawsze podążała za aktualnymi trendami w nauce, z dbałością o to, aby myśl geograficzna formułowana w łódzkim środowisku naukowym mogła zaistnieć jak najlepiej w wymiarze wykraczającym poza ramy regionalne. Widoczne to było już od pierwszych numerów czasopisma. Publikowane wówczas, głównie w postaci monografii, wyniki badań terenowych prowadzonych w Polsce Środkowej wydatnie przyczyniły się do propagowania osiągnięć tzw. łódzkiej szkoły geomorfologicznej, na czele z rozpowszechnieniem teorii kopalnego środowiska peryglacjalnego. Uwarunkowania geopolityczne pierwszych lat istnienia czasopisma nie sprzyjały procesowi „umiędzynarodowienia”. Dzięki oczywistemu autorytetowi naukowemu ówczesnego Redaktora oraz istniejącym już wtedy wysokim standardom edytorskim, jakim było umieszczanie obszernych streszczeń obcojęzycznych w tzw. językach kongresowych (początkowo był to francuski, następnie angielski) oraz dwujęzycznych podpisów ilustracji, możliwa była szeroko zakrojona wymiana prowadzona przez bibliotekę geograficzną UŁ z kilkuset placówkami geograficznymi i geologicznymi na świecie.

Podkreślić należy, że od pierwszych tomów standardem było zamieszczanie tylko oryginalnych tekstów naukowych o sprawdzonej jakości, czyli takich, które poddane zostały postępowaniu recenzyjnemu. Sposób recenzowania w wymiarze proceduralnym różnił się zasadniczo od dzisiejszych standardów; polegał on na referowaniu tez i wyników badań przez potencjalnych autorów, a następnie dyskusji na forum Komisji Geograficznej III Wydziału Łódzkiego Towarzystwa Naukowego i po uzyskaniu akceptacji, prace były kwalifikowane do druku przez zespół redakcyjny. W przypadku publikowania prac na stopień – doktorskich i habilitacyjnych – podstawą było uwzględnienie uwag recenzentów dysertacji oraz pozytywna opinia kolegium redakcyjnego.

Perspektywa kilkudziesięcioletniego i, co należy mocno podkreślić, nieprzerwanego funkcjonowania czasopisma na naukowym rynku wydawniczym pozwala stwierdzić, że mimo pokoleniowych zmian w zespołach redakcyjnych: redaktorów, sekretarzy i członków komitetu redakcyjnego, charakter AGL jako płaszczyzny wymiany informacji na aktualne tematy fizycznogeograficzne pozostawał w ogólnym zarysie niezmienny. Funkcję Redaktora pełnili kolejno: Jan Dylik (lata

1948–70, nr 1–24), Mieczysław Dorywalski (lata 1970–75, nr 25–36), Halina Klatkowska (lata 1976–97, nr 37–73), Krystyna Turkowska (lata 1998–2015, nr 74–103), Jacek Forysiak (od 2016 roku, od nr 104).

Symptomem zmieniających się warunków zewnętrznych funkcjonowania czasopism w Polsce w XXI wieku była stopniowa zmiana koncepcji czasopisma w kierunku ukazywania się w coraz większej ilości tomów zbiorowych, o treściach wykraczających poza ramy lokalne. Ostatni tom o charakterze monograficznym został wydany w 2012 roku (nr 99). W tym samym roku ukazał się setny jubileuszowy tom *Acta Geographica Lodziensia*. W suplemencie ówczesna Redaktor Professor Krystyna Turkowska przedstawiła charakterystykę czasopisma w ujęciu historycznym, podkreślając jego merytoryczną wagę jako świadectwa rozwoju myśli naukowej i rolę jaką odgrywa to wydawnictwo jako kronika rozwoju geografii fizycznej w łódzkim ośrodku geograficznym (Turkowska 2012). Ponadto, Czytelnik znajdzie tam kompletny spis prac opublikowanych w AGL w latach 1948–2012 wraz z pełnymi danymi bibliograficznymi.

Rok 2012 to również początek nowego porządku wydawniczego związanego z rozwojem internetowych kanałów komunikacji naukowej oraz coraz ściślejszego wiązania wsparcia finansowego dla czasopism z dotacji publicznych ze spełnianiem określonych kryteriów. W celu zwiększenia widoczności czasopism i publikowanych tam koncepcji w skali międzynarodowej oraz obiektywizacji ich jakości Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wprowadziło do oceny wymóg indeksacji w bibliograficznych bazach danych (*Komunikat...* 2012). Aby spełniać warunki organów decyzyjnych oraz dostosować się do szybko zmieniającej się rzeczywistości cyfrowego świata, redakcja *Acta Geographica Lodziensia* w pierwszej kolejności zdecydowała o umiędzynarodowieniu składu komitetu redakcyjnego. Tematycznie, wyjście poza ramy regionalne przejawia się w rosnącym w ostatnim dziesięcioleciu udziale prac autorów z międzynarodową afiliacją oraz coraz większym udziale artykułów w języku angielskim, a nawet całych tomów obcojęzycznych. Tematyka tomów ostatnich lat skupia się tradycyjnie na zagadnieniach z geomorfologii i paleogeografii plejstocenu i holocenu, ale z dominującym aspektem paleośrodowiskowym realizowanym poprzez interdyscyplinarne podejście badawcze (*multi-proxy*) obejmujące wyniki z dyscypliny nauk o ziemi i środowisku oraz pokrewnych (np. archeologia, paleobo-

tanika), a także z zakresu hydrologii, meteorologii i klimatologii.

Bardzo ważnym tomem czasopisma jest numer 102 wydany w 2012 roku, który zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach interdyscyplinarnego projektu w jednym z najważniejszych stanowisk badawczych osadów późnego plejstocenu i holocenu w Koźminie, w środkowym odcinku doliny Warty. W publikacjach podkreślona została ranga interdyscyplinarnych badań serii zawierającej szczątki kopalnego lasu, co ma znaczenie dla rekonstrukcji paleoekologicznych, paleobotanicznych, i przede wszystkim paleogeograficznych obszaru we wspomnianym okresie, ale także dociekań na temat śladów archeologicznych, świadczących o obecności społeczności ludzkich na tym obszarze.

Tom 103 (2013 rok) ma układ podobny do poprzedniego, zawiera również zestaw wyników pozyskanych w ramach realizacji projektu badawczego, obejmującego obszar południowo-wschodniej części regionu łódzkiego. We wprowadzeniu wskazuje się na znaczenie badań geologicznych i geomorfologicznych w tej części obszaru, pokrytego łądolandem po raz ostatni podczas zlodowacenia warty (Turkowska 2013). Autorzy dokonali rewizji zasięgu tego zlodowacenia, dyskutując także jego pozycję w schemacie stratygraficznym czwartorzędu.

Badania meteorologiczne i klimatologiczne prowadzone w ośrodku łódzkim są w istotnym zakresie skoncentrowane na problematyce klimatu i bioklimatu miasta. Takim wątkom badawczym poświęcono w ostatnich latach dwa tomy: w roku 2016 nr 104 (Wibig 2016) oraz w roku 2019 nr 108 (Fortuniak i in. 2019). Pierwszy z nich dotyczy różnych aspektów klimatu miasta: zjawisk termicznych, promieniowania słonecznego, turbulencji, zanieczyszczenia powietrza, warunków bioklimatycznych, opadowych i wilgotności. W tomie 108 zawarte są artykuły traktujące o historii badań klimatu miast w Polsce i obecnemu zakresowi tych badań w różnych ośrodkach badawczych.

Ważne miejsce wśród tomów *Acta Geographica Lodziensia*, wydanych w ostatnich kilku latach zajmuje numer 106, opublikowany w 2017 roku. Został on dedykowany pamięci Pani Profesor Haliny Klatkowej, która była bardzo silnie związana z czasopismem przez kilkadziesiąt lat, początkowo jako Sekretarz, a następnie wieloletni Redaktor. W artykule wprowadzającym, przedstawiony został zarys tematyki artykułów

składających się na cały tom, ale podkreślono ich problemowe nawiązania do wątków badawczych Pani Profesor (Forysiak, Twardy 2017). Zawarto tu również pełny wykaz publikacji Haliny Klatkowej. Także tytuł: *Z badań czwartorzędu w Polsce* nawiązuje do jednego z najważniejszych tomów w historii czasopisma (nr 50 z 1985 roku), przez nią zredagowanego.

Dwa tomy w ciągu ostatnich sześciu lat poświęcone zostały zagadnieniom geoarcheologicznym. Nurt ten obejmuje badania prowadzone przez archeologów oraz badaczy stanu oraz zmian środowiska przyrodniczego końca plejstocenu i holocenu, kiedy wpływ działalności ludzkiej był coraz bardziej widoczny w środowisku. Tom 107 *Acta Geographica Lodziensia*, wydany w 2018 roku, zawiera dwanaście artykułów dotyczących relacji człowiek-środowisko, prezentujących środowiskowe uwarunkowania lokalizacji osadnictwa pradziejowego i w czasach historycznych, a także konsekwencjami wielowiekowej antropopresji, skutkującej przemianami szaty roślinnej, świata zwierząt, pokrywy glebowej, zmianami hydrologicznymi, litologicznymi i przekształceniami rzeźby terenu. Ten tom czasopisma otwiera artykuł wstępny (Twardy 2018), podkreślający rolę aspektów geomorfologicznych i geologicznych w funkcjonowaniu dawnych społeczeństw. Artykuły zawarte w tomie 107 dotyczą głównie obszaru Polski, ale dwa z nich prezentują wyniki badań prowadzonych przez międzynarodowy zespół na obszarze Niziny Rosyjskiej.

Drugi ze wspomnianych tomów obejmujących zagadnienia geoarcheologiczne ukazał się w 2020 roku (jako nr 110), zawiera jedenaście artykułów anglojęzycznych. Część z nich obejmuje wyniki badań prezentowanych podczas międzynarodowej konferencji dotyczącej osadnictwa neolitycznego w Europie środkowej i wschodniej. Są tam omówione stanowiska ważne dla analiz zasiedlenia obszarów i rozwoju neolitycznych społeczeństw, jak i ich wpływu na środowisko naturalne i utrwalenie obrazu tych zmian w osadach geologicznych. Inne artykuły zawarte w tym tomie dotyczą zapisu działalności ludzkiej w materiale geologicznym, tym pozostawionym na obszarze stanowisk archeologicznych, jak i w utworach zdeponowanych w otoczeniu miejsc aktywności ludzkiej, które dają możliwość rekonstrukcji paleośrodowiskowych i oceny skali wpływu gospodarki na środowisko.

W roku 2019 wydany został tom 109, odbiegający tematycznie od innych. Wynika to z faktu,

że w tym roku obchodzony był jubileusz 100 lat od utworzenia województwa łódzkiego. W ten sposób Łódzkie Towarzystwo Naukowe, jako wydawca czasopisma włączyło się w uczczenie tej rocznicy. Tom zawiera osiem artykułów, opatrzonych wstępem (Wolaniuk 2019), które obejmują zagadnienia związane z powstaniem województwa łódzkiego, rozwoju i przemian ludnościowych, kształtowania się sieci miejskiej tego terenu, jak też turystyki i rozwoju szkolnictwa wyższego. Opublikowane zostały także teksty dotyczące pokrycia terenu, przekształceń w ostatnim stuleciu wybranych form ukształtowania terenu, jak również zagadnień klimatycznych.

Dwa ostatnie wydane tomy AGL: 111 i 112 są zbiorami sukcesywnie nadsyłanych do redakcji artykułów, bez profilowania ich tematyki. Teksty opublikowane w tomie 111 są w większości angielskojęzyczne, przeważają w nich zagadnienia związane z paleogeografią i paleoekologią końca plejstocenu i holocenu, w części także z uwzględnieniem zmian wywołanych działalnością człowieka. Są tam również prace z zakresu geologii kenozoiku oraz wpływu podłoża geologicznego na holocenijskie i współczesne procesy geologiczne i geomorfologiczne. Tom 112 zawiera artykuły w języku polskim i angielskim. Ich treść jest dość zróżnicowana – obok artykułów dotyczących zagadnień osadnictwa średniowiecznego i jego wpływu na środowisko przyrodnicze, znalazły się teksty dotyczące zagadnień geochemicznych (wód rzecznych oraz osadów biogenicznych), ale również cech geomorfologicznych i przekształcania form wodnolodowcowych i rzecznych. Znaczną część tomu zajmują jednak artykuły o tematyce paleogeograficznej i stratygraficznej wistulianu w stanowiskach polskich. Godny podkreślenia jest artykuł metodyczny, traktujący o znaczeniu kalibracji skali radiowęglowej dla stratygrafii późnego wistulianu.

Wraz ze wspomnianymi wyżej regulacjami rozpoczął się proces dostosowywania standardów wydawniczych i edytorskich AGL do wymogów niezbędnych do wprowadzania czasopisma do kolejnych baz bibliograficznych. Rozbudowane zostały rekordy bibliograficzne. Oprócz istniejących już wcześniej elementów zapewniającym dostępność treści dla międzynarodowego grona czytelników, takich jak: dwujęzyczne tytuły, dwujęzyczne abstrakty, dwujęzyczne podpisy i objaśnienia ilustracji oraz obcojęzyczne (język angielski) streszczenia o objętości 10% tekstu głównego, dodane zostały dwujęzyczne słowa kluczowe oraz afiliacja autorów. Następnie wprowadzone zostały także identyfikatory cyfrowe prac i autorów: DOI

(*Digital Object Identification*) oraz ORCID (*Open Researcher and Contribution ID*). Poszczególne artykuły są recenzowane przez dwóch recenzentów z zachowaniem zasad poufności w procedurze *double-blind review*.

Wydawca czasopisma w porozumieniu z Komitetem Redakcyjnym podjął decyzję o uznaniu wersji elektronicznej wydawanych publikacji, jako pierwszego wydania. Zaakceptowane do wydania artykuły pojawiają się na stronie internetowej wydawnictwa Łódzkiego Towarzystwa Naukowego w formie plików pdf o pełnym dostępie. Wersja drukowana kolejnych numerów *Acta Geographica Lodziensia* jest publikowana w formie papierowej po zamknięciu jego treści. Począwszy od numeru 110, tomy były umieszczane na stronie internetowej bezpośrednio po przyjęciu do druku.

Jak wspomniano wcześniej, AGL od początkowych numerów było przedmiotem międzynarodowej wymiany bibliotecznej, która z biegiem czasu stawała się coraz bardziej ograniczona z przyczyn niezależnych od redakcji. Obecnie wprowadzanie koncepcji zawartych w publikowanych tu artykułach do obiegu międzynarodowego i promowanie dorobku autorów zapewnia umieszczenie czasopisma w przedmiotowych bazach danych (Drabek 2018). AGL jest indeksowane w następujących bazach referencyjnych: SCOPUS, CEJHS, CEEOL, Google Scholar, Indeks Copernicus, EBSCOhost, MOST Wiedzy, PBN, Proquest, Bibliography and Index of Geology – GeoRef. Dużym awansem było przyjęcie czasopisma w 2019 roku do bazy SCOPUS, jednej z największych baz wydawnictwa Elsevier, indeksującej źródła naukowe z całego świata (Gaca 2017). AGL spełniło surowe kryteria oceny, co w przypadku czasopisma polskojęzycznego w naukowym świecie zdominowanym przez język angielski, należy uznać za sukces i docenienie konsekwentnej pracy zespołu odpowiedzialnego za merytoryczny i edytorski poziom publikowanych treści. Ma to wyraz w rosnących wartościach wskaźników nauko/bibliometrycznych udostępnianych przez bazę SCOPUS (<https://www.scopus.com>).

Głównymi miernikami rankingu czasopism w bazie danych SCOPUS są parametry *CiteScore*, *SNIP* (*Source Normalized Impact per Paper*) i *SJR* (*SCIMago Journal Rank*). Narzędziem określającym liczbę cytowań w danym roku jest metryka *CiteScore*. Wartości tego parametru wynikają ze stosunku średniej liczby cytowań w danym roku w stosunku do artykułów opublikowanych w czasopiśmie w ostatnich trzech latach. *CiteScore* jest również wartością pozycjonującą cza-

sopismo w bazie SCOPUS. Pozostałe parametry bibliometryczne (SNIP, SJR), obliczane również w przedziałach 4-letnich, poprzez analizę cytawalności określają prestiż, poziom merytoryczny oraz pozycję czasopisma na rynku wydawniczym (Gaca, Psonka 2017). Należy podkreślić, że wszystkie wskaźniki wykazują tendencję wzrostową, jednak ze względu na krótki czas funkcjonowania AGL w bazie, wyprowadzanie wniosków i uogólnień wydaje się przedwczesne.

Pozycję AGL według standardów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego określa rosnąca punktacja; według aktualnego wykazu opublikowany artykuł ma wartość 70 punktów. Artykuły są udostępniane w formule *open access* (pełnego dostępu) na licencji *Creative Commons*. Czasopismo nie ma własnej strony internetowej. Dostęp do pełnych informacji na temat zawartości poszczególnych numerów wraz ze stosownymi linkami do pełnych tekstów, praktyk wydawniczych oraz wymogów edytorskich jest możliwy poprzez podstronę Łódzkiego Towarzystwa Nau-

kowego (<https://journals.ltn.lodz.pl/Acta-Geographica-Lodziensia>). Digitalizacja tekstów archiwalnych dostępnych *on-line* obejmuje tomy od numeru 62 (1993 rok).

Przez 75 lat aktywnego uczestnictwa w geograficznym życiu naukowym *Acta Geographica Lodziensia* przeszło oczywistą ewolucję, poczynając od formy i objętości publikowanych materiałów, poprzez odświeżanie wyglądu polegającego na zmianach formatu, strony graficznej okładki i wymogów edytorskich. Ostatnie lata przyniosły jednak istotniejszą zmianę – czasopismo będące kompendium wiedzy geomorfologicznej i paleogeograficznej o regionie łódzkim przekształca się coraz wyraźniej w otwarte forum wymiany myśli w wymiarze międzynarodowym. Historia AGL to wielkie zobowiązanie do zachowania z przeszłości tego, co najcenniejsze i do takiego kształtowania przyszłości, aby publikowane tezy nieustająco wносиły twórczy i intelektualny ferment inspirujący do dalszych poszukiwań zależności rządzących otaczającym nas środowiskiem.

Acta Geographica Lodziensia is one of the oldest geographical journal in Poland. The first issue was published in 1948, but until 1962 (vol. 10) it was published under the title *Acta Geographica Universitatis Lodzensis*. This jubilee volume, published on the 75th anniversary of its existence, is the 113th issue of the journal. Through the founder and its first editor, Professor Jan Dylík, as well as the first editorial teams, AGL has always been institutionally associated with the Lodz Scientific Society and the University of Lodz, while the editorial team has maintained its headquarters at the university's geomorphological units.

In the 75-year history of the journal, the policy of editors has always followed current trends in science, taking care to ensure that the geographical thought of the Lodz scientific community could be expressed and recorded as fully as possible in a form and format that extends beyond the regional level. This has been visible since the very first issues of *Acta Geographica Lodzien-*

sia. The results of field research conducted in Central Poland, published at that time, mainly in the form of monographs, significantly contributed to promoting the achievements of the so-called Lodz school of geomorphology, led by dissemination of the theory of the fossil periglacial environment.

The geopolitical conditions of the first years of the journal's existence were not conducive to internationalization. Extensive exchange between the University of Lodz's geographic library and several hundred geographical and geological institutions around the world was enabled by two major factors. One was the clear scientific authority of the Editor of that time and the other was the high editorial standards then in place, which included placing extensive foreign-language summaries and bilingual illustration captions in the "Congress" language (which was initially French, and then English).

It should be emphasized that since the first volumes, the standard has been to include only

original scientific texts of proven quality, i.e. those that had been subjected to peer review. The procedural way of reviewing was fundamentally different from today's standards; it consisted in potential authors presenting their theses and research results, followed by a discussion on the forum of the Geographical Commission of the 3rd Department of the Lodz Scientific Society. And after obtaining acceptance, the works were qualified for publication by the editorial team. In the case of publishing works for a degree (doctoral and habilitation), the basis for acceptance was comments from dissertation reviewers and the positive opinion of the editorial board.

In light of the journal's very notable several decades uninterrupted operation on the scientific publishing market, we can conclude that, despite generational changes in the editorial team of editors, editorial secretaries and editorial committee members, the nature of AGL as a platform for exchanging information on current geographical topics has generally remained unchanged. The editors have been: Jan Dylak (1948–70, vol. 1–24), Mieczysław Dorywalski (1970–75, vol. 25–36), Halina Klatkova (1976–97, vol. 37–73), Krystyna Turkowska (1998–2015, vol. 74–103) and Jacek Forysiak (since 2016, vol. 104).

A symptom of the changing external conditions for the functioning of scientific journals in Poland in the 21st century has been a gradual change in the concept of the journal towards publishing in an increasing number of collective volumes, with content going beyond the local framework. The last monographic volume was published in 2012 (vol. 99; Forysiak 2012). In the same year, the 100th jubilee volume of *Acta Geographica Lodziensia* was published. In the supplement, the then Editor Professor Krystyna Turkowska, presented the characteristics of the journal from a historical perspective, emphasizing its substantive importance as a testimony to the development of scientific thought and the role played by this publication as a chronicle of the development of physical geography in the Lodz "geographical centre" (Turkowska 2012). Moreover, the reader will find there a complete list of papers published in AGL in the years 1948–2012, along with full bibliographic data.

The year 2012 is also the beginning of a new publishing order related to the development of online channels of scientific communication and the financial support for journals from public subsidies being increasingly more tightly linked to the fulfilment of specific criteria. In order to increase the visibility of journals and the concepts

published there on an international scale and to objectify their quality, the Ministry of Science and Higher Education introduced the requirement of indexation in bibliographic databases for evaluation (*Komunikat...* 2012). To meet the conditions of decision-making bodies and adapt to the rapidly changing reality of the digital world, the editorial board of *Acta Geographica Lodziensia* first decided to internationalize the composition of the editorial committee. Thematically, the extension beyond the regional framework is reflected in the growing share of works by authors with international affiliations and the increasing share of articles in English and even entire volumes in foreign languages over the last decade. The topics of the volumes of recent years have focused traditionally on issues of geomorphology and palaeogeography of the Pleistocene and Holocene, but with the dominant palaeoenvironmental aspect implemented through an interdisciplinary research approach (*multi-proxy*) including results from the discipline of earth and environmental sciences and related ones (e.g., archaeology, palaeobotany), as well as in the field of hydrology, meteorology and climatology.

Issue 102, published in 2012, was of great importance, as it contains the results of research conducted as part of an interdisciplinary project in one of the most important research sites of Late Pleistocene and Holocene sediments in Koźmin, in the middle section of the Warta River valley (Dzieduszyńska, Twardy 2012). It is a collection of eight articles preceded by an introduction emphasizing the importance of interdisciplinary research on the deposits containing the remains of a fossil forest. It is important for palaeoecological, palaeobotanical and, above all, palaeogeographic reconstructions of the area in the mentioned period, but also investigations into archaeological traces proving the presence of human communities in the area.

Volume 103 (2013), in a structure similar to the preceding one, also contains a set of results obtained as part of the research project covering the south-eastern part of the Lodz region. The introduction points out the importance of geological and geomorphological research in this part of the area covered with glacier for the last time by the Wartian ice-sheet (Turkowska 2013). The authors revised the extent of this glaciation, also discussing its position in the Quaternary stratigraphic scheme.

Meteorological and climatological research research conducted at the Lodz University is largely focused on the issues of the city's climate

and bioclimate. Two volumes have been devoted to such research threads in recent years: in 2016, vol. 104 (Wibig 2016) and in 2019, vol. 108 (Fortuniak *et al.* 2019). The first one covers various aspects of the city's climate: thermal phenomena, solar radiation, turbulence, air pollution, bioclimatic conditions, rainfall and humidity. Volume 108 contains articles on the history of urban climate research in Poland and the current scope of this research in various research centres.

Important among the volumes of *Acta Geographica Lodziensia* published in the last few years is volume 106, published in 2017. It was dedicated to the memory of Professor Halina Klatkova, who was very closely associated with the journal for several decades, initially as Secretary and then as long-time Editor. In the introductory article, an outline of the topics of the articles comprising the entire volume was presented, but their thematic ties to Professor Klatkova's research threads were emphasised (Forysiak, Twardy 2017). A full list of Halina Klatkova publications is included here. Also, the title of the article: "From Quaternary research in Poland" refers to an earlier volume (vol. 50, 1985) – to one of the most important volumes in the history of the journal, which was edited by her.

Two volumes over the last six years have been devoted to geoarchaeological issues. This trend includes research conducted by archaeologists and researchers of environmental features and changes in the natural environment at the end of the Pleistocene and Holocene, when the impact of human activity was increasingly visible in the environment. Volume 107 of AGL, published in 2018, contains twelve articles on human–environment relations, presenting the environmental conditions of settlement locations in pre-historical and historical times, as well as the consequences of long-term human impact, resulting in changes in the vegetation, animal world, soil cover, hydrology and lithology and transformations of the terrain. This volume of the journal opens with an introductory article presenting the issues contained in the articles (Twardy 2018), emphasising the role of geomorphological and geological aspects in the functioning of ancient societies. The articles in volume 107 concern mainly the area of Poland, but two of them present the results of research conducted on the Russian Plain by an international team.

The second of the mentioned volumes covering geoarchaeological issues was published

in 2020 (as volume 110) and contains eleven English-language articles. Some of those include the results of research presented during the international conference on Neolithic settlements in Central and Eastern Europe. The volume presents sites important for the analysis of the settlement of areas and the development of Neolithic societies, as well as their impact on the natural environment and the preservation of the image of these changes in geological sediments. Other articles included in this volume concern the record of human activity in geological material, both those materials deposited at archaeological sites and those deposited in the vicinity of places of human activity, which provide the opportunity for palaeoenvironmental reconstructions and assessment of the scale of the impact of the economy on the environment.

In 2019, volume 109 was published, and was thematically different from the others. This is because this was the 100th anniversary year of the creation of the Lodz Voivodeship. In this way, the Lodz Scientific Society, as the publisher of the *Acta Geographica Lodziensia*, joined in marking this anniversary. The volume contains eight articles, with an introduction (Wolaniuk 2019) covering issues related to the creation of the Lodz Voivodeship, population development and changes, the formation of the urban network of this area, as well as tourism and the development of higher education. Papers on land cover, transformations of selected landforms in the last century, as well as climatic issues around the city of Lodz, were also published.

The last two published volumes of AGL: 111 and 112 are collections of articles successively submitted to the editorial office and not bound by a topical theme. The texts published in volume 111 are mostly written in English, and they mainly concern issues related to palaeogeography and palaeoecology of the end of the Pleistocene and Holocene, partly also taking into account changes caused by human activity. There are also works on Cenozoic geology and the influence of the geological substratum on Holocene and contemporary geological and geomorphological processes. Volume 112 contains articles in Polish and English. Their content is quite varied. In addition to articles on medieval settlements and their impact on the natural environment, there are texts on geochemical issues (river waters and biogenic sediments), but also on geomorphological features and the transformation of glacial and fluvial land-

forms. However, a significant part of the volume is devoted to articles on palaeogeographic and stratigraphic issues of the Vistulian in Polish sites. Noteworthy is a methodological article dealing with the importance of radiocarbon scale calibration for Late Vistulian stratigraphy.

Together with the above-mentioned regulations, the process of adapting AGL publishing and editorial standards to the requirements necessary to introduce the journal to subsequent bibliographic databases began. Bibliographic records were expanded. In addition to the previously existing elements ensuring the accessibility of content for an international readership, such as bilingual titles, bilingual abstracts, bilingual captions and explanations of illustrations and foreign-language (English) summaries with a volume of 10% of the main text, bilingual keywords and fully author affiliations were added. Then, digital identifiers of works and authors were introduced: DOI (*Digital Object Identification*) and ORCID (*Open Researcher and Contribution ID*). Individual articles are reviewed by two anonymous reviewers in the double-blind review procedure.

The publisher of the journal, in consultation with the Editorial Committee, decided to recognise the electronic version of the publications as the primary edition. Articles accepted for publication appear on the website of the Lodz Scientific Society (<https://journals.ltn.lodz.pl>) in the form of full-access PDF files. The printed version of subsequent issues of *Acta Geographica Lodziensia* is published in paper form after its content is finalised. Starting with issue 110, volumes were posted on the website immediately after being accepted for printing.

As mentioned earlier, AGL has been the subject of international library exchange since its initial issues, and this has become increasingly limited over time for reasons beyond editorial control. Currently, introducing the concepts contained in the articles published here into international circulation and promoting the authors' achievements ensures that the journal is included in the databases (Drabek 2018). *Acta Geographica Lodziensia* is indexed in the following reference databases: SCOPUS, CEJHS, CEEOL, Google Scholar, Copernicus Index, EBSCOhost, MOST Wiedzy, PBN, Proquest, Bibliography and Index of Geology – GeoRef. A major advancement was the admission of the journal in 2019 to the SCOPUS database, one of the largest databases of the Elsevier publishing house, indexing scientific sources from around the world (Gaca 2017). AGL met the strict evaluation criteria,

which, in the case of a Polish-language journal in the scientific world dominated by the English language, should be considered a success and recognition of the consistent work of the team responsible for the substantive and editorial level of the published content. This is reflected in the growing values of scientific/bibliometric indicators provided by the SCOPUS database (<https://www.scopus.com>).

The main measures of journal ranking in the SCOPUS database are the *CiteScore*, SNIP (*Source Normalized Impact per Paper*) and SJR (*SCIMago Journal Rank*) parameters. The tool determining the number of citations in a given year is the *CiteScore* metric. The values of this parameter result from the ratio of the average number of citations in a given year in relation to articles published in the journal in the last three years. *CiteScore* is also a value that positions the journal in the SCOPUS database. Other bibliometric parameters (SNIP, SJR), also calculated in four-year intervals, determine the prestige, substantive level and position of the journal on the publishing market through citation analysis (Gaca, Psonka 2017). It should be emphasised that all indicators show an increasing trend, but, due to the short time of AGL's operation in the database, it would be premature to draw conclusions and generalizations.

The position of *Acta Geographica Lodziensia* according to the standards of the Ministry of Science and Higher Education is determined by increasing points; according to the current list, a published article is worth 70 points. The articles are published as open access (full access) under the *Creative Commons* license. The journal does not have its own website. Access to full information on the content of individual issues along with appropriate links to full texts, publishing practices and editorial requirements is possible via the subpage of the Lodz Scientific Society (<https://journals.ltn.lodz.pl/Acta-Geographica-Lodziensia>). The digitisation of archival texts available online includes volumes since number 62 (1993).

Over 75 years of active participation in geographical scientific life, *Acta Geographica Lodziensia* has undergone an obvious evolution, starting from the small form and volume of published materials, through refreshments to appearance consisting of changes in format, cover graphics and editorial requirements. Recent years, however, have brought a more significant change – the journal, which is a compendium of geomorphological and palaeogeographic knowledge

about the Lodz region, is increasingly transforming into an open forum for the exchange of ideas on an international scale. The history of AGL shows a great commitment to preserving what is most valuable from the past and to shaping the fu-

ture such that the published theses constantly bring creative and intellectual ferment, inspiring further searches for the relationships that govern the environment around us.

- Drabek A. 2018. Indeksowanie czasopism w referencyjnych bazach danych. Poradnik dla wydawców czasopism. Wyd. Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań.
DOI: 10.6084/ M9.FiGSHARE.5683972.
- Dzieduszyńska D., Twardy J. 2014. Ogólna charakterystyka stanowiska Koźmin Las. *Acta Geographica Lodziensia* 102: 11-21.
- Fortuniak K., Pawlak W., Podstawczyńska A., Siedlecki M., Wibig J., Wilk Sz. 2019. Łódzkie badania klimatu miasta. *Acta Geographica Lodziensia* 108: 35-49.
- Forysiak J. 2012. Zapis zmian środowiska przyrodniczego późnego wistulianu i holocenu w osadach torfowisk regionu łódzkiego. *Acta Geographica Lodziensia* 99: 5-164.
- Forysiak J., Twardy J. 2017. Z badań czwartorzędu w Polsce. Pamięci Pani Profesor Haliny Klatkowej. *Acta Geographica Lodziensia* 106: 13-15.
- Gaca K. 2017. Śledzenie, wizualizacja oraz ocena dorobku naukowego z wykorzystaniem bazy SCOPUS. *Spoleczeństwo Informacyjne* 1(1): 14-27.
- Gaca K., Psonka T. 2017. Ocena jakości czasopism z wykorzystaniem parametrów bibliometrycznych w bazie SCOPUS. *Spoleczeństwo Informacyjne* 2(1): 15-28.
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 września 2012 roku w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych.
- Turkowska K. 2012. Z okazji setnego numeru *Acta Geographica Lodziensia*. *Acta Geographica Lodziensia* 100: 195-196.
- Turkowska K. 2015. Strefa marginalna lądolodu warty w środkowej i wschodniej Polsce. Słowo wstępne. *Acta Geographica Lodziensia* 103: 7-8.
- Twardy J. 2018. Wstęp: Wybrane aspekty badań geologicznych. *Acta Geographica Lodziensia* 107: 7-9.
- Wibig J. 2016. Wstęp: Klimat i bioklimat miast. *Acta Geographica Lodziensia* 105: 7-9.
- Wolaniuk A. 2019. Od Redakcji. Wstęp. *Acta Geographica Lodziensia* 109: 7-10.